

ПАМ'ЯТІ ОЛЕКСАНДРИ АНДРІЇВНИ БЕСЕДІНОЇ

01 липня 2018 р. відійшла у вічність видатний науковець, засновник гігієнічної школи підліткової медицини України, член Харківського обласного товариства гігієністів, доктор медичних наук, професор Олександра Андріївна Бесєдіна.

Все своє життя Олександра Андріївна присвятила науковій діяльності в галузі гігієни дітей та підлітків, виховала плеяду вчених, серед яких Г. М. Даниленко, О. Ю. Куракса, О. І. Мішура, В. Г. Літвінов, Т. М. Колпакова, В. А. Гапон та інші. Головним напрямком наукової діяльності була розробка нових фізіолого-гігієнічних принципів оптимізації умов, режимів навчання та фізичного виховання учнів загальноосвітніх шкіл, професійно-технічних навчальних закладів (ПТНЗ); переліку професій для дітей-інвалідів із соматичними захворюваннями та психічними вадами розвитку з метою їх навчання та подальшого працевлаштування; комплексної системи оздоровлення школярів із різним рівнем здоров'я у дитячих таборках.

Олександра Андріївна народилася 26 жовтня 1929 р. у с. Соломіно Белгородської області у сім'ї робочих. Після закінчення лікувального факультету Харківського медичного інституту в 1955 р. була завідувачем сільської лікарняної ділянки, а з 1956 до 1959 р. працювала терапевтом у клінічних лікарнях міст Москви та Харкова.

Науково-професійний шлях О. А. Бесєдіної розпочався в 1959 р. у стінах колишнього НДІ ОХМД (нині ДУ «ІОЗДП НАМН») з посади молодшого наукового співробітника. У 1965 р. Олександра Андріївна отримала ступінь кандидата медичних наук («Действие малых доз ультрафиолетовой радиации и холодных водных процедур на некоторые защитно-приспособительные реакции детей младшего школьного возраста (гигиеническая оценка этих методов в условиях школы-интерната)»), а в 1982 р. – ступінь доктора медичних наук («Гігієнічні основи реабілітації школярів, які перенесли гострі респіраторні інфекції»). З 1969 р. їй присвоєно звання старшого наукового співробітника і з 1991 р. – звання професора. Невичерпна енергія та висока працездатність, організаційний дар, комунікативні здібності, людяність

Олександри Андріївни дозволили очолювати відділення гігієни підлітків понад 30 років (з 1970 до 2001 р.) і до 2006 р. головним науковим співробітником ДУ «ІОЗДП НАМН».

Творчий талант О. А. Бесєдіної реалізувався під час вивчення актуальних питань професійного навчання підлітків у професійно-технічних навчальних закладах. Досліджували особливості стану здоров'я учнів ПТНЗ із різним навчально-виробничим навантаженням, формування динамічного стереотипу в підлітків у ПТНЗ машинобудівного профілю при різних режимах виробничого навчання та з особливою увагою організували режим праці, відпочинку і фізичного виховання дівчат у процесі навчання. Напрямки наукових досліджень були також присвячені розробці системи профорієнтації і відбору підлітків до навчання в ПТНЗ машинобудівного профілю на основі ключових професійно значущих функцій організму з метою збереження здоров'я і професійної сталості, організації умов і режимів навчання за його новими формами у системі професійної освіти. У сфері наукових інтересів було наукове обґрунтування навчально-виробничих режимів та ефективність контролю за станом професійної адаптації учнів і оптимізація їх фізичного виховання, впровадження в навчальний процес валеологічної освіти, комплексна реабілітація дітей та підлітків у літніх таборках санаторного типу, організація відпочинку дітей з різним рівнем здоров'я.

Плідну працю О. А. Бесєдіної відображено у майже 200 наукових працях, 2 монографіях, 4 винаходах, 3 патентах. Розроблено та широко впроваджено у практику нормативні, методичні документи, інформаційні листи. Олександра Андріївна оприлюднювала результати досліджень на міжнародних, загальносоюзних, республіканських з'їздах, конференціях, симпозіумах, читала лекції та доповідала на декадниках, переривистих курсах циклів удосконалення лікарів, перед викладачами шкіл та ПТНЗ. Виступи по радіо і телебаченню були присвячені питанням охорони праці та освіти підлітків, їх професійної орієнтації та гігієнічному вихованню молоді.

Протягом багатьох років Олександра Андріївна очолювала Республіканську проблемну комісію «Гігієна дітей та підлітків», проблемну комісію «Охорона здоров'я дітей та підлітків» МОЗ та АМН України, була членом союзної проблемної комісії з проблеми «Фізіологія розвитку та патологія підлітків». Плідну працю О. А. Бесєдіної відзначено значками «Відмінник охорони здоров'я», «Переможець соцзмагання», «За доблесну працю», чисельними грамотами та подяками від

Академії медичних наук України, органів місцевої влади.

О. А. Бесєдіна була визнаним вченим у галузі профілактичної медицини, прожила яскраве та плідне життя. У пам'яті всіх Олександра Андріївна залишиться як видатний науковець, яка мала незрівнянний досвід з охорони здоров'я дітей та підлітків, енергійна, життєрадісна, делікатна та щира людина. Світла пам'ять про неї назавжди збережеться у серцях друзів, співробітників і спадкоємців її справи.

Рукопис надійшов до редакції 28.09.2018 р.